

MERYEM KORAY

meryem.koray@gmail.com

2019.11.01 04:00

İsyan dalgalarının adresi: Siyaset ve devlet...

Son 10 yıldır orada burada art arda patlayan isyanlara tanıklık etmekteyiz... Bunlarla ilgili farklı nedenlerden söz edilebilir; kısa bir analizle “siyasal ve ekonomik” gibi iki temele dayandığı da söylenebilir.

Ancak bu isyanlarla ilgili ortak bir sonuç var; ister siyasal ister ekonomik olsun, isyanların adresi SİYASET ve DEVLET...

Kısacası Arap Baharı’nda demokrasi, özgürlük talep edilmiş, İspanya ve Yunanistan’da kemer sıkma politikalarına karşı çıkmış, Fransa’da sarı yelekliler vergi ve zamlar için yollara dökülmüş, Şili’de metro ücretlerine yapılan zam bardağı taşırılmış, Haiti’de yolsuzluk gösterileri öne çıkmış, Sudan’da hem baskıcı hem yozlaşmış Beşir’e dur denmiş, ya da küresel ısınmanın su götürmez sonuçları karşısında isyan bayrakları açılmış olabilir; ancak hepsinin ortak noktası var, farklı nedenlerle de olsa hepsi devletten ve siyasetten şikayetçi!...

Günümüz toplumunda vatandaşlar için kaderlerini etkilemenin yolu siyasetten geçtiğine göre bunda şaşılacak bir şey yok ama bu basit saptamanın önemli bazı sonuçları var ki, konuşmak gerek.

İlk olarak, işin garip yanını görmek gerekiyor. Örneğin birçok ülkede baskıcı, otokratik, yoz devlete karşı demokratik siyasetten medet umulduğundan demokrasi ve özgürlük için sokağa çıkmakta, oysa siyasal demokrasinin işler görüldüğü ülkelerde de insanlar siyaset, demokrasi, devlet kendilerinden beklenenleri vermediği için sokaktalar!...

Bir başka deyişle, ortada, birilerinin umudunun ötekilerin hayal kırıklığına yol açması gibi garip bir durum var.

İkincisi işsizlik, gelir dağılımı, toplumsal eşitsizlik gibi ekonomi politikaları ve bölüşümle ilgili, bu nedenle sınıfsal nitelikte görünen taleplerde bile, -aslında siyasal nedenlerin, ya da demokratik istemlerin de bir ucu özgürlüğe, öteki ucu eşitliğe dayanmakta- muhatap siyaset ve devlet.

Kısacası konu kapitalizm olsa bile, muhatap devlet; değişmesi istenen de devletin ekonomi politikaları!...

Üçüncüsü, bu sonuç ayan beyan ortada ama siyasetin bu yolda değişmesini önleyen nedenler çok!...

Öncelikle liberal demokrasinin kapitalizme itirazı yok, onunla uzlaşmış durumda. Kapitalizmin, buna karşı eşit oy hakkı ile emeğin örgütlenmesini, fırsat eşitliği ile bunu sağlayacak düzeyde bir sosyal devleti kabul etmiş olduğu söylenebilir; ancak neo-liberal politikalar nedeniyle siyasal demokrasinin bu çıktıları çoktan harap!.. Bugün ne emeğin örgütlenmesi işe yarıyor, ne fırsat eşitliği ve sosyal devlet var olabilmekte, ne de bu konularda liberal demokrasinin işe yarar sonuçlar alınabiliyor!...

Aksine, ulus devlet karşısında güçlenen ve bağımsızlaşan sermaye bu uzlaşmadan istediğinden fazlasını alırken devlet onun destekçisi rolünden öteye gidememekte, toplumsal uzlaşma için verdikleri pay da artık “haraç” gibi görülmekte!... Bu konuda vergi cennetleri ile ilgili araştırmalara bakmak yeter!

Liberal demokrasinin devamı ve uzlaşmanın her iki taraf için yarar üreten hale getirilmesi için, kapitalizmin, en başta zenginliğini paylaşmak üzere çok daha yüksek vergilere razı olması gibi ciddi tavizler vermesi gerekmekte ama bugün biryandan kurumlar vergisindeki indirimler, öte yanda vergi cennetine kaçan paralar aksini göstermekte!...

Siyasal gerçekliğe gelirse, merkez sağ ve liberal partiler zaten sermayeye yüklemekten uzaklar; merkez solda bunu dillendirecek cesaret bile yok; milliyetçi sağ partiler korku ve kaygıların “parsasını” toplarken sol sürekli kayba razı olmakta!..

Sosyalist sol ise, bir yandan siyasetten çok devrimle haşır neşir olduğundan bu koşulları değerlendirmekten uzak, öte yandan küresel bir siyasete, küresel önlem ve politikalara ihtiyaç varken ulusal sınırların dışına çıkamamakta... Kolay olmadığı da açık.

Özetle, günümüzde siyaset ve liberal demokrasi büyük hayal kırıklığı!... Bunu gidermek için liberal demokrasi ve kapitalizm mi dönüşecek, yoksa yıkıma mı uğrayacak, bilemiyoruz; ama yanıt sokaklarda!...